

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2022 | Cilt 5 | Sayı 2

Sayfa: 436-452

**Kocaeli University
Journal of Education**

E-ISSN: 2636-8846

2022 | Volume 5 | Issue 2

Page: 436-452

San Diego Bilgelik Ölçeği: Uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması

San Diego Wisdom Scale (SD-WISE): Adaptation, validity and reliability study

Osman Nejat Akfırat, <https://orcid.org/0000-0002-6748-9539>

Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nejat.akfırat@kocaeli.edu.tr

Ahmed Akkaya, <https://orcid.org/0000-0001-7336-6271>

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, ahmed-akkaya@hotmail.com

Bu çalışma, Ahmed Akkaya (2020) tarafından Osman Nejat Akfırat danışmanlığında hazırlanan "Psikososyal gelişim alanı olarak bilgelik gelişiminin incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi	Düzeltilme Tarihi	Kabul Tarihi
16 Haziran 2022	18 Ekim 2022	9 Kasım 2022

Önerilen Atıf

Recommended Citation

Akforat, O. N., & Akkaya, A. (2022). San Diego Bilgelik Ölçeği: Uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 5(2), 436-452. <http://doi.org/10.33400/kuje.1131886>

ÖZ

Bu çalışmanın amacı San Diego Bilgelik Ölçeği'nin (SDBÖ) Türkçeye uyarlanmasıdır. SDBÖ, Thomas vd. tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir. SDBÖ'nin Türkçeye uyarlanabilmesi için öncelikle yazardan izin alınmış, ardından ölçek Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanından üç öğretim üyesi tarafından İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Üç uzman tarafından yapılan çevirilerden oluşturulan Türkçe form, alan uzmanı olan üç farklı öğretim üyesi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Çeviri sonrası form ile orijinal İngilizce form karşılaştırılarak çeviri uygunluğu kontrol edilmiştir. Daha sonra oluşturulan form 127 kişilik bir gruba uygulanmış ve ölçekteki ifadelerin dil ve anlaşılabilirliği test edilmiş ve nihai form oluşturulmuştur. Bu çalışma, 16-56 yaşlarındaki 221 bireyin katılımıyla yürütülmüştür. Ölçeğin Türkçe formunun geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. DFA sonucu elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2(237) = 404.96$, $\chi^2/sd = 1.71$, GFI=.87, CFI= .93, IFI=.93, NNFI=.92 SRMR=.071 ve RMSEA=.057), ölçeğin orijinal faktör yapısına ilişkin tanımlanan altı faktörlü (sosyal danışmanlık, kararlılık, olumlu sosyal davranış, duygusal düzenleme, farklı değerlere tolerans ve içgörü) modelin doğrulandığını göstermektedir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek için ise tüm ölçek ve alt boyutlara ilişkin Cronbach Alpha değerleri ile maddelere ilişkin madde toplam korelasyon değerleri hesaplanmış ve test tekrar test analizi yapılmıştır. Cronbach α güvenilirlik katsayısı birleşik ölçek için .82, alt ölçekler için .47 ile .71 aralığında hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin test-tekrar test güvenilirlik korelasyon değerleri 0.71 ile 0.79 arasında değişmektedir. Elde edilen bulgularla bu ölçeğin Türkiye'de 16-56 yaş arası bireylerin bilgelik düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilir, güvenilirliği ve geçerliği yüksek ölçmeler yapan bir ölçme aracı olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: bilgelik, ölçek, geçerlik, güvenilirlik

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the psychometric properties of the Turkish version of the San Diego Wisdom Scale (SD-WISE), which measures the wisdom of individuals. SD-WISE, Thomas et al. Developed by in 2019. In order to adapt the SD-WISE to Turkish culture, the English-Turkish translation of the scale was made by three faculty members from the field of Guidance and Psychological Counseling, with the permission of the author. The Turkish form, which was created from the translations made by three experts, was translated back into English by three different faculty members who are experts in the field. The conformity of the translation was checked by comparing the post-translation form with the original English form. Then, the created form was applied to a group of 127 people and the language and comprehensibility of the expressions in the scale were tested. This study was conducted with the participation of 221 individuals aged 16-56 years. The validity of the Turkish form of the scale was examined by confirmatory factor analysis. Fit indices obtained as a result of DFA ($\chi^2(237) = 404.96$, $\chi^2/sd = 1.71$, GFI=.87, CFI= .93, IFI=.93, NNFI=.92 SRMR=.071 and RMSEA=.057) shows that the six-factor model (Social Advising, Decisiveness, Pro-Social Behaviors, Emotional Regulation, Tolerance for Divergent Values and Insight) defined for the original factor structure of the scale was confirmed. In order to determine the reliability level of the scale, Cronbach Alpha values for the whole scale and its sub-dimensions and item total correlation values for the items were calculated and test-retest analysis was performed. The Cronbach α reliability coefficient was calculated between .82 for the combined scale and between .47 and .71 for the subscales. Test-retest reliability correlation values for the sub-dimensions of the scale ranged from 0.71 to 0.79. With the findings obtained, it has been revealed that this scale is a measurement tool that can be used in determining the wisdom levels of individuals between the ages of 16-56 in Turkey and makes measurements with high reliability and validity.

Keywords: wisdom, scale, validity, reliability

GİRİŞ

Sosyal bilimler alanından bilim insanları, günümüzde yanlış bilginin çoğalması, siyasi kurumlara karşı güvensizliğin artması, bilgi ve teknolojiye etik düşüncelerin eksikliği konularında önemli tespitler yapmaktadır (Lazer vd.,2018, Pew Research Center, 2017; Obermeyer, Powers, Vogeli & Mullainathan, 2019). Dünya nüfusunun önemli bir kısmı (% 62) dünyanın geleceği hakkında iyimser olmadığını belirtmektedir (Roser & Nagdy, 2019). Bu sorunların üstesinden gelebilmek için bilgelik kavramından söz edilmektedir (Glück, Sternberg & Nusbaum, 2019).

Bilgelik, felsefe ve teolojide merkezi bir tema olmuştur (Grossmann vd., 2020). Bilgelik üzerine ilk psikolojik teori, olgunluk kavramına odaklanmış ve yetişkin insan gelişimi ile ilgili olarak Erikson tarafından geliştirilmiştir (Clayton, 1975; Clayton & Birren, 1980). Erikson (1959) psikososyal gelişim teorisinde, bilgeliği nihai bir psikososyal krizin başarılı bir şekilde çözülmesiyle ilişkilendirmiştir. Son yirmi yıldır bilgelik konusunu çalışan gelişim psikologları, bu psikolojik özelliğin önemli toplumsal fayda sağladığını savunmuşlardır (Baltes & Staudinger, 2000; Carstensen & Löckenhoff, 2003). Bilgelik, kişilik araştırmacıları, bilişsel psikologlar, sosyal psikologların da ilgisini çekmiş ve bu konuda araştırmalar gerçekleştirilmiştir (Baltes & Smith, 2008; Gigerenzer, 1996; Grossmann, 2017a; Helson ve Srivastava, 2002; Staudinger, Maciel, Smith & Baltes, 1998; Wink & Helson, 1997; Staudinger, 1996).

Günümüzde psikoloji, gerontoloji ve psikiyatri alanları, bilgelik kavramını bilimsel araştırmaya izin verecek şekilde tanımlamaya çalışmıştır (Thomas vd., 2019). Bununla birlikte, ortaya çıkan bu alanın zenginliği, yapının psikolojik kavramsallaştırılması konusunda da kafa karışıklığına yol açmıştır (Grossmann vd., 2020). Bilgelik araştırmalarında olgunlaşma, formel sonrası bilişsel işlemlerle ilişkilendirmiştir. Bu araştırmalar, bilgeliği yetişkinlik boyunca ileri düzeyde bir psikolojik olgunluk olarak yorumlamış ve böyle bir olgunluğun toplum yanlısı güdüler ve diyalektik akıl yürütmeyi içerdiğini öne sürmüştür (Baltes & Smith, 2008; Brienza vd., 2018; Grossmann, 2017b; Hy ve Loevinger, 2014; Mickler & Staudinger, 2008; Schank, Kass & Riesbeck, 1994). Aynı zamanda bilgelik, ortak iyilik, başkalarına karşı olumlu bir duygu ve genel bir sosyal ve özgecil tutum duygusu, (Sternberg 1990; Ardel 2004; Brown ve Greene 2008), iyi karar verme yetenekleri (Brown ve Greene 2008; Sternberg 1990; Baltes vd., 1991), belirsizliğe ve zorluklara rağmen duygusal bir sakinlik ve dengede olma hali (Ardelt 2004; Brown ve Greene, 2008), derin bir kendini anlama ve yansıtıcı yargılama duygusu (Ardelt 2003, 2004; Brown ve Greene 2008) ve bir iç güç kaynağı olarak kavramsallaştırılmıştır (Kramer 2000). Son olarak, bu niteliklerin keskin bir hoşgörü duygusu ve meseleleri birden çok açıdan inceleme yeteneği ile desteklendiği belirtilmektedir (Baltes ve ark. 1991; Ardel 2004).

Bilgelikle ilgili yapılan araştırmalar, bilgeliğin bilişsel ve duyuşsal bileşenlere sahip karmaşık bir insan özelliği olduğunu göstermektedir (Glück, 2020; Jeste & Lee, 2019; Jeste vd., 2010; Jeste & Vahia, 2008; Meeks & Jeste, 2009). Şu anda çok sayıda çalışma, bilgeliğin pozitif fiziksel ve psikolojik işleyişle ilişkili olduğunu göstermiştir. Örneğin, kişinin bildirdiği fiziksel sağlık (Ardelt, 2000), zihinsel sağlık (Ardelt, 2003; Jeste vd.,2013; Webster, Westerhof & Bohlmeijer, 2014) zeka araştırmaları (Li & Kunzmann, 2004; Sternberg, 1998), dil pragmatik (Pennebaker & Stone, 2003; Sowarka, 1989) ve motivasyonel psikoloji (Baltes & Freund, 2003; Kunzmann & Baltes, 2003) ve bilişsel işlevsellik (Thomas vd., 2015) ile bilgeliğin ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu farklı araştırma alanlarının savunucuları, bilgeliğin bir bağıntı ve sonuç olarak özünde başarılı gelişimin birçok yönüyle ilgili olan bir insan kaynağı olduğu fikri üzerinde hemfikirdir. Dahası, bilgelik yalnızca bireyler olarak yaşamlarımız için değil, aynı zamanda toplumsal işlevler için de geçerlidir (Kunzman & Baltes, 2005).

Bilgelikle ilgili ortak bir kavramsallaştırmaya ulaşabilmek için, 2019 yılında uluslar arası bilim insanlarının katılımıyla bir bilgelik görev gücü - Wisdom Task Force - oluşturulmuştur. Grup bilgeliğin, esas olarak sosyal-bilişsel işlemede ahlaki temelli mükemmellekle ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bilgeliğin; bağlama uyarlanabilirlik (örneğin, pratik veya pragmatik akıl yürütme, belirli sonuçlara ulaşmak için davranışın düzenlenmesi); perspektif alma (örneğin, farklı bakış açılarının değerlendirilmesi, öngörü ve uzun vadeli düşünme; diyalektik ve yansıtıcı

düşünme (örneğin, bakış açılarının dengelenmesi ve bütünleştirilmesi, karşıtların eğlendirilmesi) ve epistemik tevazu (örneğin, tarafsız / doğru düşünme, yanılsamalarla görme, kişinin sınırlarını anlama ile ilişkili olduğunu savunmuşlardır (Grossmann vd., 2020).

Ayrıca bilgeliğin, insan beynindeki işleyişiyle ilgili de çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiş nöro görüntüleme yoluyla bilgeliğin duygusal düzenleme, sosyal karar verme ve değer göreceliği gibi bileşenleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu bileşenlerin beyin belirli bölgelerini haritalandırdığı gösterilmiştir (Cato vd., 2004; Meeks & Jeste, 2009). Meeks ve Jeste (2009), bilgelikle ilgili bileşenlere ilişkin bir nörobiyolojik bilgelik temeli öne sürmüşlerdir. Yazarlar, prefrontal korteksin limbik ve striatal bölgelerin yukarıdan aşağıya regülasyonu yoluyla duygusal düzenleme, sosyal karar verme ve değer göreceliğinde belirgin bir şekilde yer aldığını öne sürmüşlerdir.

Halk arasında bilgeliğin yaşla birlikte geliştiğine dair inançlar vardır. Erikson'un (1950) kuramı da bilgelikle ilgili psikolojik özellikleri yetişkinlikle ilişkilendirmiştir. Levesque'ye (2018) göre, bilgelikle ilgilenen kuramcılar ve araştırmacılar ergenleri görmezden gelme eğilimindedir. Günümüzde yapılan kimi araştırmalar, bilgeliğin genç ve ileri yetişkinlikte, orta yetişkinliğe nazaran daha yüksek (Brienza vd.,2018), kimi araştırmalar da genç ve ileri yetişkinlere nazaran orta yetişkinlikte bilgelik düzeyinin daha yüksek olduğunu bulmuştur (Ardelt, Pridgen & Nutter-Pridgen, 2018; Thomas vd., 2015). Bilgeliğin yaş ile arttığı görüşü genel kabul görmemekte ve bilgeliğin daha erken yaşlardan itibaren geliştirilebilir olduğu görüşü genel kabul görmektedir (Levesque, 2018; Ferrari ve Kim, 2019).

Bilgeliğin geliştirilmesi gereken bir bilişsel ve duyuşsal beceri olduğu kabul edilmektedir. Bunun için de bireylerin bilgelik düzeyini saptamaya yardımcı olacak geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgeliğin ölçülmesiyle ilgili alanyazında bir çok ölçme aracı bulunmaktadır (Ardelt, 2003; Levenson vd.,2005; Perry vd., 2002; Schmit, Muldoon & Pounders, 2012; Thomas, Bangen, Ardelt & Jeste, 2015; Wink & Helson, 1997). Ancak Türkçede bilgeliği ölçecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Bu çalışmada Thomas vd.'nin (2019) ölçeği Türkçeye uyarlanmıştır. Bangen, Meeks ve Jeste (2013) bilgelik hakkındaki literatürü gözden geçirmiş ve en yaygın olarak tanımlanan altı bileşeni bulmuştur: duygusal düzenleme, sosyal danışmanlık, kararlılık, içgörü, olumlu sosyal davranış ve farklı değerlere tolerans (Bangen vd.,2013; Meeks & Jeste, 2009). San Diego Bilgelik Ölçeği (SD-WISE) (Thomas vd., 2019), yukarıda bahsedilen altı bileşen veya alanın her birini değerlendirmek ve üst düzey bilgelik yapısının psikometrik tahminlerini üretmek için tasarlanmıştır. Bu çalışmada ayrıca, bilgelikle ilgili erken gelişim dönemlerine ilişkin bilgi edinmek için 16-18 yaş aralığındaki ergenler de katılımcı grubuna dahil edilmiştir. Bu araştırmanın amacı, San Diego Bilgelik Ölçeği'nin psikometrik niteliklerini belirlemek ve bu konuda geçerli ve güvenilir ölçmeler yapabilecek bir araçla alana katkıda bulunmaktır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı; bireylerin bilgelik düzeyini ölçen "San Diego Wisdom Scale SD-Wise" ölçeğinin Türkçeye ve Türk kültürüne uyarlamaktır. Bu amaç doğrultusunda ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Pilot çalışma grubu

Ölçeğin dil ve anlaşılabilirliğini belirlemek için pilot çalışma grubu, 16- 56 yaş aralığındaki, yaş ortalaması 26 olan, öğrenimleri ortaokul, lise ve üniversite olan 127 kişiden oluşmaktadır.

Asıl uygulama grubu

Ölçeğin nihai formu oluşturulduktan sonra verilerin toplandığı grup Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1**Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşlarına İlişkin Dağılım**

			Lise (16-18 yaş)	Üniversite (19-25 yaş)	Yetişkin (25-56 yaş)	Toplam
Cinsiyet	Kadın	N	29	68	32	129
		%	22.5	52.7	24.8	58.4
	Erkek	N	21	52	19	92
		%	22.8	56.6	20.6	41.6
Toplam	N	50	120	51	221	
	%	22.6	54.3	23.1	100.0	

Araştırmanın çalışma grubunu 16-56 yaş arası 221 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 24 (ss= 6.1), 129'u kadın (%58.4), 92'si (41.6) erkektir. Katılımcıların % 22.6'sı (n=50) 16-18 yaş aralığındaki son ergenlik dönemindeki lise öğrencilerinden, %54.3'ü (n=120) beliren yetişkinlik dönemindeki üniversite öğrencilerinden ve % 23.1'i (n=51) üniversite mezunu yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde seçkisiz olmayan, uygun örnekleme yöntemi benimsenmiştir.

Orijinal ölçeğin verileri 25-104 yaşları arasındaki, yaş ortalaması 58 (sd 19) olan 524 (269 kadın, 255 erkek) ABD'de bulunan farklı etnik gruplardan oluşan yetişkinden toplanmıştır. Bu çalışmada ileri yetişkinlik çağındaki katılımcılara ulaşma zorluğundan 56 yaş üst sınır olarak kabul edilmiş, öte yandan daha erken yaşta bireylerin bilgelikleri hakkında fikir edinmek amacıyla da başlangıç yaşı 16 olarak alınmıştır. Çalışmada yaş ortalaması 36 olan 16-56 yaş aralığındaki 221 katılımcıdan veri toplanmıştır.

Test tekrar test grubu

Asıl uygulamadan 3 ay sonra ölçeğin test tekrar test analizlerini yapabilmek için, 16- 54 yaş aralığındaki, yaş ortalaması 24 olan, öğrenimleri ortaokul, lise ve üniversite olan 130 kişiden veri toplanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Thomas ve ark. (2019) tarafından San Diego Bilgelik Ölçeği (SD-WISE) adında bir araç geliştirilmiştir. Yazarlar bilgeliği, kültürel ve zihinsel aktiviteler dışından biyolojik temeli bir bakış ile ele almaktadır. Bireylerin bilgelik düzeylerine nörobiyolojik özelliklerinin önemli bir etkisi olduğunu savunan araştırmacılar, beyindeki farklı bölgelerin ve sistemlerin bilgeliğin tanımlanmış bileşenlerini yönettiğini savunmaktadırlar. Yaptıkları çalışma ile bilgeliğin altı özel alan tarafından tanımlanabileceğini ve bu alanların beyin görüntüleme ve diğer bilimsel kanıtlara dayanarak beynin farklı bölgelerine bağlı olduğunu savunmaktadırlar. Bu alanlar ise sosyal danışmanlık, kararlılık, duygusal düzenleme, olumlu sosyal davranış, farklı değerlere tolerans ve iç görüdür.

Orijinal ölçeğin verileri 25-104 yaşları arasındaki, yaş ortalaması 58 (sd 19) olan 524 (269 kadın, 255 erkek) ABD'de bulunan farklı etnik gruplardan oluşan yetişkinden toplanmıştır. Araştırmacıların madde yazımının ardından ölçeği uygulayıp, elde edilen veriler önce açımlayıcı faktör analizi ile incelenmiş ve faktör yapısına karar verilmiş, ardından doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin geçerliği incelenmiştir. Ölçek güvenilirliğini belirlemek için, bilgelik özelliklerini ölçen 12 maddeli 3DWS-12 (Thomas vd., 2015) ve SAWS (Webster, 2003, 2007) ölçekleri uygulanmıştır..

SD-WISE ölçeği, 24 maddeden oluşmaktadır. Sosyal danışmanlık, kararlılık, duygusal düzenleme, olumlu sosyal davranış, farklı değerlere tolerans ve iç görü diye adlandırdıkları 6 alt boyutun her birinde dört ifade bulunmaktadır. Orijinal formun geçerliğine ilişkin veriler; (χ^2 (246) = 657.03, $p < .001$, CFI = .94, TLI = .93, RMSEA = .06), ve güvenilirlik Cronbach Alfa değeri de 0.82 olarak elde edildiği gösterilmiştir. Kısa süreli çalışma için ölçeğin güvenilirlik ve geçerlik katsayıları iyi

bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Thomas vd., 2019). 24 madde ve 6 boyuttan oluşan ölçekte her bir alt boyutu ifade eden dört madde bulunmaktadır. Ölçekte; 2-3-5-6-12-13-14-16-22-23-24 numaralı maddeler ters kodlanmaktadır. Alt boyutlar; sosyal danışmanlık (madde 1-4-7-23), kararlılık (madde 2-8-12-14), olumlu sosyal davranış (madde 3-5-16-18), duygusal düzenleme (madde 6-9-10-24), farklı değerlere tolerans (madde 11-17-20-21) ve iç görü (madde 13-15-19-22) olarak tanımlanmıştır.

İşlem

Ölçeğin uyarlanması Uluslararası Test Komisyonu (Hambleton ve Patsula, 1999) tarafından hazırlanmış rehberlere göre aşamalar takip edilmiştir. Ölçeğin uyarlama çalışmasını yapabilmek için öncelikle ölçeği geliştiren araştırmacılardan sorumlu yazar olan Michael L. Thomas ile elektronik posta yoluyla iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Orijinal dili İngilizce olan bu ölçek, ileri düzeyde İngilizce bilen Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanından 3 uzman tarafından tercüme edilmiştir. Bu üç uzmanın da katıldığı üç kişilik bir toplantı sürecinde; uzmanların birbirlerini görmeden tercüme ettikleri ölçek maddeleri tek tek karşılaştırılmış, değerlendirilmiş ve Türk kültürüne en uygun olacak şekilde maddelere karar verilmiştir. Üç Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanından uzman tarafından, maddeler yeniden Türkçeden İngilizceye tercüme edilmiş ve ölçeğin orijinali ile İngilizce tercümesi arasındaki uyum değerlendirilmiştir. Bu uzmanlar; Türkçe ve ileri düzeyde İngilizce bilen kişiler olup, Amerika, İngiltere ve Türk kültüründe psikoloji alanına hakimdirler.

Alınan uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddeler üzerinde düzenlemeler yapılmış ve hazırlanan form farklı yaşlardaki 127 kişiye uygulanarak dil ve anlaşılabilirliği test edilmiştir. Katılımcılardan alınan dönüt doğrultusunda orijinal ölçekte bulunan 16. madde “20 dolarını düşüren birisinin parasını düşürdüğünü gördüğümde onu durdurup parasını ona geri veririm.” ifadesine ilişkin dil eşdeğerliği sağlanamadığı için bu maddenin ölçekten çıkarılıp, bu maddenin yerine ölçek geliştirilirken ilgili faktörde bulunan ancak yazarların (Thomas vd., 2019) olumsuz ifade olması nedeniyle kullanmadıkları “İnsanlar bencil olduğumu düşünüyor.” ifadesinin kullanılmasına karar verilmiştir. Sonrasında, 6 öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak nihai form oluşturulmuştur. Form çoğaltılarak katılımcılara uygulanmış ve elde edilen veriler elektronik ortama aktarılmıştır. Asıl uygulamadan 3 ay sonra ulaşılabilen yaş ortalaması 24 olan 130 katılımcıya test tekrar uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Yapıya ilişkin geçerlik kanıtı doğrulayıcı faktör analizi ile elde edilmiştir. Ölçeğin 24 maddelik formunun uygulanmasıyla elde edilen verilerde söz konusu yapının doğrulanıp doğrulanmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle ölçeğin geçerlik düzeyini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılarak ölçeğe ilişkin t değerleri, hata varyansları ve uyum değerleri incelenmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek için ise tüm test ve alt boyutlara ilişkin Cronbach Alpha değerleri ile maddelere ilişkin madde toplam korelasyon değerleri hesaplanmıştır. Son olarak ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğini hesaplamak amacıyla Spearman RHO analizi yapılmıştır. Yapılan analizlerde Lisrel 8.7 ve SPSS 22 programlarından yararlanılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 24.05.2019

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2019/06, 3 sıra sayılı karar

BULGULAR

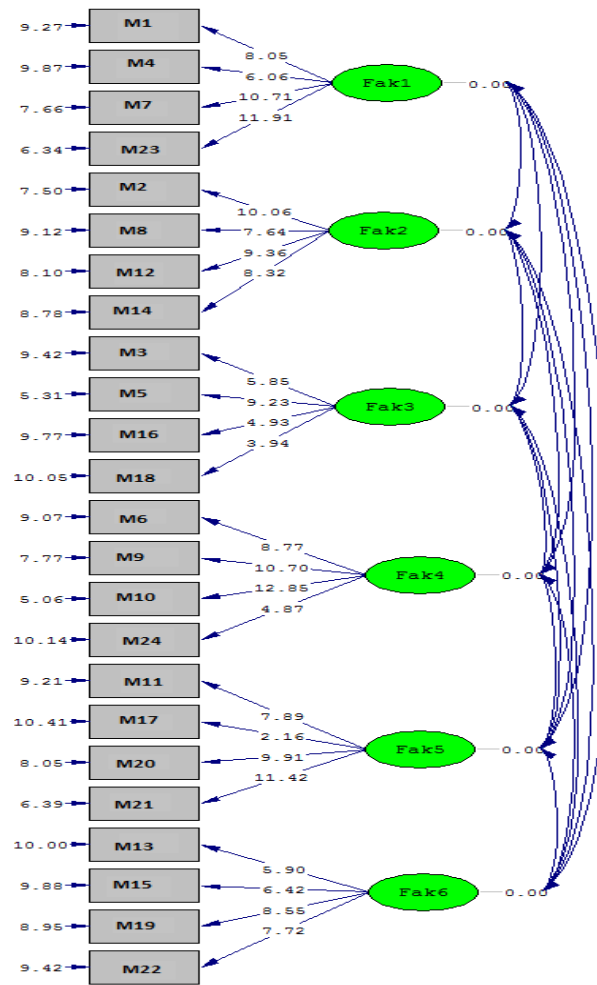
Araştırmanın bu bölümünde Bilgelik Ölçeğine ilişkin yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Ölçeğin Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı geçerliğini test etmek için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Şekil 1

San Diego Bilgelik Ölçeğine Ait Path Diyagramı

Chi-Square=404.96, df=237, P-value=0.00000, RMSEA=0.057

Path diyagramı incelendiğinde, ölçek maddelerinin boyutların anlamlı açıklayıcısı olup olmadığını gösteren t değerlerinin 2.16-12.85 arasında değiştiği, maddelere ve faktörler arası ilişkilere ait t değerlerinin tümünün 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Modele ilişkin p değeri 0.01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2016). Maddelere ilişkin standardize edilmiş faktör yüklerinin 0,17-0,87 arasında ve hata varyanslarının ise 0,24-0,91 arasında olduğu belirlenmiştir. Tablo 2’de ölçeğe ait uyum değerleri yer almaktadır:

Tablo 2*Bilgelik Ölçeği Uyum Değerleri*

Uyum İndeksi	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	GFI	IFI	NNFI	CFI
Değer	1.71	0.057	0.071	0.87	0.93	0.92	0.93
Uyum	Mükemmel	İyi	İyi	Kabul Edilebilir	İyi	İyi	İyi

Tablo 2 incelendiğinde; χ^2/sd oranı (404.96/237) 1.71 olarak hesaplanmaktadır. Bu oranın ≤ 2 olması mükemmel uyumu gösterir (Kline, 2005; Schermelleh-Engel, Moosbrugger, & Müller, 2003). RMSEA ve SRMR değerleri (≤ 0.08) iyi uyum kriterine karşılık gelmektedir (Brown, 2006; Tabachnick, Fidell, & Ullman, 2007). GFI için 0.85'den daha büyük değerler kabul edilebilir uyumun göstergesidir. IFI, NNFI ve CFI indekslerin 0.95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, 0.90'ın üzerinde olması iyi uyuma karşılık gelir (Çokluk ve diğerleri, 2016; Raykov & Marcoulides, 2000; Schermelleh-Engel & Moosbrugger, 2003; Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2001; Yılmaz ve Çelik, 2009). Analiz sonucunda önerilen modifikasyonlar incelenmiş ancak kuramsal olarak desteklenebilecek bir modifikasyon önerisi olmadığından modifikasyon yapılmamıştır. Bu değerler, Bilgelik Ölçeğinin 6 boyutlu yapısının doğrulandığını göstermektedir.

Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

San Diego Bilgelik Ölçeğine ilişkin Cronbach Alpha değerleri ve düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri Tablo 3' de gösterilmiştir:

Tablo 3*San Diego Bilgelik Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon ve Cronbach Alpha Değerleri*

Alt Boyut	Madde No	Madde Toplam Korelasyonu	Cronbach α
Sosyal Danışmanlık	M 1	.47	0,70
	M 4	.37	
	M 7	.58	
	M 23	.54	
Kararlılık	M 2	.55	0,71
	M 8	.41	
	M 12	.54	
	M 14	.48	
Olumlu Sosyal Davranış	M 3	.30	0,47
	M 5	.35	
	M 16	.30	
	M 18	.17	
Duygusal Düzenleme	M 6	.46	0,70
	M 9	.57	
	M 10	.61	
	M 24	.32	
Farklı Değerlere Tolerans	M 11	.42	0,53
	M 17	.15	
	M 20	.32	
	M 21	.52	
İçgörü	M 13	.19	0,51
	M 15	.30	
	M 19	.32	
Genel	M 22	.46	0,82

Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı 0.82'dir. Bir ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söyleyebilmek için güvenilirlik katsayısı değerinin 0.70 ile 1 arasında olması gerekmektedir (Hair,

vd., 2009). Bazı alt boyutlarda güvenilirlik katsayısının .70'in altında çıkması boyutlardaki madde sayısının az olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir (Ebel, 1965).

Ölçeğin madde toplam korelasyon değerleri ise 0.15 ila 0.61 arasında değişmektedir. Madde toplam korelasyonu ölçek maddelerinden alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklayarak, ölçeğin iç tutarlılığını ve maddelerin ayırt ediciliğini göstermektedir. Madde toplam korelasyonu 0.30 ve üzerinde olan maddeler iyi derecede ayırt etmektedir (Büyüköztürk, 2019; s.183). Madde toplam korelasyon değeri 0.30'un altında kalan maddeler ölçekten çıkarıldıklarında buldukları alt boyutların Cronbach Alpha değerlerindeki değişimler Tablo 4'de gösterilmektedir:

Tablo 4

Madde Toplam Korelasyon Değeri 0.30'un Altında Olan Maddeler Ölçekten Çıkarıldığında Buldukları Alt Boyutların Güvenirlik Katsayılarındaki Değişimler

Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu	Bulduğu Alt Boyutun Cronbach α Değeri	Madde Ölçekten Çıkarıldığında Bulduğu Alt Boyutun Cronbach α Değeri
M13	.19	.51	.53
M17	.15	.53	.56
M18	.17	.47	.50

Tablo 4 incelendiğinde 13, 17 ve 18. madde ölçekten çıkarıldığında ise bu maddelerin buldukları alt boyutların güvenilirlik katsayı değerlerinde önemli bir artış meydana gelmemektedir. Maddelerdeki ifadeler boyutlar için önemli olduğundan araştırmacılar tarafından ölçekten çıkarılmaması tercih edilmiştir.

Ölçeğin aynı gruba belli bir zaman aralığında iki defa uygulanması ve sonuçlar arasındaki korelasyonun hesaplanmasıyla da ölçeğin güvenilirlik düzeyi belirlenebilir (Büyüköztürk, vd., 2016: s. 113). Bilgelik Ölçeğine ait test-tekrar test güvenilirliğini hesaplamak amacıyla yapılan Spearman RHO Analizi Tablo 5'de gösterilmiştir:

Tablo 5

SDBÖ Türkçe Formunun Test-Tekrar Test Güvenirliğini Hesaplamak Amacıyla Yapılan Spearman RHO Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Test - Tekrar Test Korelasyon Değerleri
Sosyal Danışmanlık	0,78
Kararlılık	0,74
Olumlu Sosyal Davranış	0,73
Duygusal Düzenleme	0,71
Farklı Değerlere Tolerans	0,76
İçgörü	0,79
Genel	0,74

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin test-tekrar test güvenilirlik korelasyon değerleri 0.71 ila 0.79 arasında değişmektedir. Literatürde, bir ölçeğin zamana göre değişmez olduğunu saptamak üzere hesaplanan korelasyon katsayısının pozitif ve yüksek olmasının yanında ölçekler için bu değerlerin en az 0,70 olması istenir (Tavşancıl, 2014:25). Bu sonuca göre SDBÖ'nin test-tekrar test güvenilirlik katsayısının yeterli olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bilgelik alan yazında ifade edildiği gibi geniş yelpazesi olan bir kavramdır ve bu nedenle uzmanlar tarafından uzlaşmış bir tanımı bulunmamaktadır (Ardelt, 2003). Ortak bir görüşe sahip olunabilmesi için farklı kültürlerin araştırma sonuçları, ortak bilgelik gelişimini etkileyen

değişkenlerin tespiti ile mümkün olabilecektir. Kültürel farklılıkların etkilerini de gösterecek çalışmaların yapılması için bu tür ölçeklerin daha geniş çalışmalarla uyarlanması ve yeni ölçüm araçlarının geliştirilmesi önemlidir.

Bu çalışmada, Thomas ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen San Diego Bilgelik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formunun 16-56 yaş arası bireyler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır. Thomas vd.'nin (2019) duygusal düzenleme, sosyal danışmanlık, kararlılık, içgörü, olumlu sosyal davranış ve farklı değerlere tolerans diye adlandırdıkları 6 alt boyut ve 24 maddeden oluşan ölçeğin geçerlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda orijinal ölçeğin faktör yapısıyla, Türkçe ölçeğin faktör yapısının model uyumu doğrulanmıştır (Thomas, vd., 2019).

Ölçeğin Türkçe formunun alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alpha katsayı değerlerinin 0.47 ile 0.71 arasında değiştiği, ölçeğin tamamına ilişkin cronbach alfa katsayısının 0.82 olduğu görülmüştür. Ölçeğin orijinal formunun tamamına ait Cronbach Alpha katsayısı 0.72 olarak bulunmuştur (Thomas, vd., 2019). Test-tekrar test güvenilirlik çalışmasında alt boyutlar arasında yüksek düzeyde pozitif yönde korelasyon olduğu bulgusu edinilmiştir (Büyüköztürk, 2016b).

San Diego Bilgelik Ölçeği madde toplam korelasyon değerleri bakımından incelenmiş ve 3 maddenin (M13, M17, M18) düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerinin 0.30'un altında olduğu bulgusu edinilmiştir. Bu maddeler incelendiğinde bu maddeler ölçekten çıkarıldığında buldukları alt boyutların güvenilirliği önemsiz olacak şekilde artmaktadır. Özdamar'a (2004) göre, güvenilirlik katsayı değerleri 0.40 ile 1 arasında olmak kaydıyla düşük, orta ve yüksek düzeyde kategorize edilebilmektedir. Ölçekten ilgili maddelerin çıkarılması ait oldukları alt boyutların güvenilirlik düzeylerinde herhangi bir değişim yaratmamaktadır.

Yapılan analizlerin neticesinde 6 alt boyut ve 24 maddeden oluşan San Diego Bilgelik Ölçeği Türkçe formunun 16-56 yaş arası bireylerin bilgelik düzeylerinin belirlenmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Ancak bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklardan birisi ölçeğin öz değerlendirmeye dayalı olması ve katılımcıların ölçeği içtenlikle cevaplandırdıklarının varsayılmasıdır. Ayrıca araştırma kapsamında ölçeğin ölçüte dayalı geçerliği incelenmemiştir. Yapılabilecek diğer çalışmalarda ölçeğin ölçüte dayalı geçerliği test edilebilir.

Destek ve Teşekkür

Bu çalışma, Ahmed Akkaya (2020) tarafından Osman Nejat Akfırat danışmanlığında hazırlanan "Psikososyal gelişim alanı olarak bilgelik gelişiminin incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın yazarları araştırmanın tüm süreçlerine eşit derecede katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Ölçek İzni

Bu çalışma kapsamında geliştirilen "San Diego Bilgelik Ölçeği" Ek. 1'de sunulmuştur. Araştırmacılar atıf vererek ölçeği, ayrıca izin süreci gerçekleştirilmeden, kullanabilirler.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"

kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 24.05.2019

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2019/06, 3 sıra sayılı karar

KAYNAKÇA

- Ardelt, M. (2000). Antecedents and effects of wisdom in old age—A longitudinal perspective on aging well. *Research on Aging*, 22(4), 360–394. <https://doi.org/10.1177/0164027500224003>
- Ardelt, M. (2003). Empirical assessment of a three-dimensional wisdom scale. *Research on Aging*, 25(3), 275–324. <https://doi.org/10.1177/0164027503025003004>
- Ardelt, M. (2004). Wisdom as expert knowledge system: A critical review of a contemporary operationalization of an ancient concept. *Human Development*, 47, 257–285.
- Ardelt, M., Pridgen, S., & Nutter-Pridgen, K. L. (2018). The relation between age and three-dimensional wisdom: Variations by wisdom dimensions and education. *The Journals of Gerontology: Series B*, 73(8), 1339–1349. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbx182>
- Aytaç, M. ve Öngen, B. (2012). Doğrulayıcı faktör analizi ile yeni çevresel paradigma ölçeğinin yapı geçerliliğinin incelenmesi *İstatistikçiler Dergisi: İstatistik ve Aktüerya*, 5(1): 14-22.
- Baltes, P. B., & Freund, A. M. (2003). Human strength as the orchestration of wisdom and SOC. In U. M. Staudinger & L. Aspinwall (Eds.), *A psychology of human strengths: Perspectives on an emerging field* (pp. 23–35). APA Books.
- Baltes, P. B., Smith, J., & Staudinger, U. M. (1991). Wisdom and successful aging. *Nebraska Symposium on Motivation*, 39, 123–167.
- Baltes, P. B., & Smith, J. (2008). The fascination of wisdom: Its nature, ontogeny, and function. *Perspectives on Psychological Science*, 3(1), 56–64. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6916.2008.00062.x>
- Baltes, P. B., & Staudinger, U. M. (2000). Wisdom: A metaheuristic (pragmatic) to orchestrate mind and virtue toward excellence. *American Psychologist*, 55(1), 122–136. doi:10.1037//0003-066X.55.1.122.
- Bangen, K. J., Meeks, T. W., & Jeste, D. V. (2013). Defining and assessing wisdom: A review of the literature. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 21, 1254–1266. <https://doi.org/10.1016/j.jagp.2012.11.020>
- Brienza, J. P., Kung, F. Y. H., Santos, H. C., Bobocel, D. R. R., & Grossmann, I. (2018). Wisdom, bias, and balance: Toward a process-sensitive measurement of wisdom-related cognition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 115(6), 1093–1126. <https://doi.org/10.1037/pspp0000171>
- Brown, S. C., & Greene, J. A. (2008). The wisdom development scale: Translating the conceptual to the concrete. *Journal of College Student Development*, 47, 1–19.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research* (2nd Ed.). Guilford Publications
- Büyüköztürk, Ş. (2016a). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (22. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2016b). *Deneyisel desenler: Öntest-sontest kontrol gruplu desen ve spss uygulamalı veri analizi* (Geliştirilmiş 2. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (20. baskı). Pegem Akademi.
- Carstensen, L. L., & Löckenhoff, C. E. (2003). Aging, emotion, and evolution: The bigger picture. In P. Ekman, J. J. Campos, R. J. Davidson, & F. B. M. de Waal (Eds.), *Emotions inside out: 130 years after Darwin's: The expression of the emotions in man and animals* (pp. 152–179). New York Academy of Sciences.

- Cato, M.A., Delis, D.C., Abildskov, T.J., Bigler, E., (2004). Assessing the elusive cognitive deficits associated with ventromedial prefrontal damage: A case of a modernday Phineas Gage. *J. Int. Neuropsychol. Soc.* 10 (3), 453-465. <https://doi.org/10.1017/S1355617704103123>
- Clayton, V. P., & Birren, J. E. (1980). The development of wisdom across the life span: A reexamination of an ancient topic. P. B. Baltes & O. G. Brim Jr. (Eds.), *Life-span development and behavior* (Vol. 3, pp. 103-135). Academic Press.
- Clayton, V. P. (1975). Erikson's theory of human development as it applies to the aged: Wisdom as contradictory cognition. *Human Development*, 18(1-2), 119-128. <https://doi.org/10.1159/000271479>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: Spss ve lisrel uygulamaları*(4. baskı). Pegem Akademi.
- Ebel, Robert L.(1965). *Measuring Educational Achievement*. Prentice Hall, Inc., New Jersey.
- Ergin, Y. D. (1995). Ölçeklerde geçerlik ve güvenilirlik. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 125-148.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. Norton.
- Erikson, E. H. (1959). Identity and the life cycle,*Psychological Issues*, 1(1),1-171.
- Ferrari, M., & Kim, J. (2019). Educating for Wisdom. In R. J. Sternberg & J. Gluck (Eds.), *The Cambridge handbook of wisdom* (Vol. 27, pp. 347-371). Cambridge University Press.
- Gigerenzer, G. (1996). The psychology of good judgment. *Medical Decision Making*, 16(3), 273-280. <https://doi.org/10.1177/0272989X9601600312>
- Glück, J. (2020). The important difference between psychologists labs and real life: Evaluating the validity of models of wisdom, *Psychological Inquiry*, 31(2), 144-150. <https://doi.org/10.1080/1047840X.2020.1750909>
- Glück, J.,König, S., Naschenweng, K., Redzanowski, U., Dorner, L., Straßer, I., &Wiedermann, W. (2013). How to measure wisdom: Content, reliability, and validity of five measures. *Frontiers in Psychology*, 4(405), 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00405>
- Glück, J., Sternberg, R. J., &Nusbaum, H. C. (2019). Not today, and probably not tomorrow either: Obstacles to wisdom and how we may overcome them. R. J. Sternberg,, H. C. Nusbaum,& J. Glück,(Eds.), *Applying wisdom to contemporary world problems*(pp. 445-464). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-20287-3_16
- Grossmann, I., Weststrate, N.M., Ardelt, M., Brienza, J. P., Dong, M., Ferrari, M., Fournier, M.A., Hu, C.S., Nusbaum, H.C. & Vervaeke, J. (2020). The science of wisdom in a polarized world: Knowns and unknowns, *Psychological Inquiry*,31:2, 103-133. <https://doi.org/10.1080/1047840X.2020.1750917>
- Grossmann, I. (2017a). Wisdom and how to cultivate it. *European Psychologist*, 22(4), 233-246. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000302>
- Grossmann, I. (2017b). Wisdom in context. *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 233-257. <https://doi.org/10.1177/1745691616672066>
- Hair, J., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2009).*Multivariate data analysis* (7th ed.): Prentice-Hall, Inc.
- Hambleton, R.K. & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1(1), 1-30.
- Helson, R.,&Srivastava, S. (2002). Creative and wise people: Similarities, differences, and how they develop. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(10), 1430-1440. <https://doi.org/10.1177/014616702236874>
- Hy, L. X.,&Loevinger, J. (2014). *Measuring ego development* (2nd ed.). Psychology Press.
- Jeste, D. V., Savla, G. N., Thompson, W. K., Vahia, I. V., Glorioso, D. K., Martin, A. S., ... Depp, C. A. (2013). Association between older age and more successful aging: Critical role of resilience and depression. *American Journal of Psychiatry*, 170(2), 188-196. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2012.12030386>
- Jeste, D. V.,&Vahia, I. V. (2008). Comparison of the conceptualization of wisdom in ancient Indian literature with modern views: focus on the Bhagavad Gita. *Psychiatry*, 71, 197-209. <https://doi.org/10.1521/psyc.2008.71.3.197>
- Jeste, D. V., Ardelt, M., Blazer, D., Kraemer, H. C., Vaillant, G.,&Meeks, T. W. (2010). Expert consensus on characteristics of wisdom: A delphi method study. *Gerontologist*, 50, 668-680. <https://doi.org/10.1093/geront/gnq022>

- Jeste, D.&Lee, E. E. (2019). Emerging empirical science of wisdom: definition, measurement, neurobiology, longevity, and interventions. *Harvard Review of Psychiatry*, 27(3), 127–140. <https://doi.org/10.1097/HRP.0000000000000205>
- Kılıç, S. (2016). Cronbach's alpha reliability coefficient. *Psychiatry and Behavioral Sciences*, 6(1), 47-48.
- Kramer, D. A. (2000). Wisdom as a classical source of human strength: Conceptualization and empirical inquiry. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19, 83–101.
- Kunzmann, U., & Baltes, P. B. (2003). Wisdom-related knowledge: Affective, motivational, and interpersonal correlates. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1104–1119.
- Lazer, D. M. J., Baum, M. A., Benkler, Y., Berinsky, A. J., Greenhill, K. M., Menczer, F., ... Zittrain, J. L. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094–1096. <https://doi.org/10.1126/science.aao2998>
- Levenson, M. R., Jennings, P. A., Aldwin, C. M., & Shiraishi, R. W. (2005). Self-transcendence: Conceptualization and measurement. *The International Journal of Aging and Human Development*, 60(2), 127–143. <https://doi.org/10.2190/XXM-FYRA-7UOX-GRC0>
- Levesque, R.J.R. (2018). Wisdom. R.J.R. Levesque (Ed.), *Encyclopedia of adolescence* (4118-4121) Springer International Publishing AG: Cham, Switzerland.
- Li, S.-C., & Kunzmann, U. (2004). Research of intelligence in German-speaking nations. In R. J. Sternberg (Ed.), *International handbook of the psychology of human intelligence* (135–169). Cambridge University Press.
- Meeks, T. W., & Jeste, D. V. (2009). Neurobiology of wisdom: A literature overview. *Archives of General Psychiatry*, 66, 355–365. <https://doi.org/10.1001/archgenpsychiatry.2009.8>
- Mickler, C., & Staudinger, U. M. (2008). Personal wisdom: Validation and age-related differences of a performance measure. *Psychology and Aging*, 23(4), 787–799. <https://doi.org/10.1037/a0013928>
- Obermeyer, Z., Powers, B., Vogeli, C., & Mullainathan, S. (2019). Dissecting racial bias in an algorithm used to manage the health of populations. *Science*, 366(6464), 447–453. <https://doi.org/10.1126/science.aax2342>
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (çok değişkenli analizler)*. Eskişehir: Kaan.
- Pennebaker, J. W., & Stone, L. D. (2003). Words of wisdom: Language use over the life span. *Journal of Personality & Social Psychology*, 85, 291–301.
- Perry, C. L., Komro, K. A., Jones, R. M., Munson, K., Williams, C. L., & Jason, L. (2002). The measurement of wisdom and its relationship to adolescent substance use and problem behaviors. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 12(1), 45–63. https://doi.org/10.1300/J029v12n01_03
- Pew Research Center. (2017). *Public trust in government remains near historic lows as partisan attitudes shift*. <https://www.people-press.org/2017/05/03/public-trust-in-government-remains-near-historic-lows-as-partisan-attitudes-shift/>
- Raykov, T. & Marcoulides, G. A. (2000). *A first course in structural equation modeling*. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Roser, M., & Nagdy, M. (2019). *Optimism & pessimism*. <https://ourworldindata.org/optimism-pessimism>.
- Schank, R. C., Kass, A., & Riesbeck, C. K. (1994). *Inside case-based explanation*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781315807157>
- Schermelleh-Engel, K. & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness of fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2): 23-74.
- Schmit, D. E., Muldoon, J., & Pounders, K. (2012). What is wisdom? The development and validation of a multidimensional measure. *Journal of Leadership, Accountability and Ethics*, 9(2), 39–54.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci spss ve lisrel uygulamaları*. Anı Yayıncılık.
- Sowarka, D. (1989). Weisheit und weise Personen: Common-Sense-Konzepte aelterer Menschen. *Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie*, 21, 87–109.
- Staudinger, U. M. (1996). Wisdom and social interaction. In P. B. Baltes & U. M. Staudinger (Eds.), *Interactive minds. Life-span perspectives on the social foundation of cognition* (pp. 276–318). Cambridge University Press.
- Staudinger, U. M., Maciel, A. G., Smith, J., & Baltes, P. B. (1998). What predicts wisdom-related performance? A first look at personality, intelligence, and facilitative experiential contexts. *European Journal of*

Personality, 12(1), 1–17. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0984\(199801/02\)12:1%3C1::AID-PER285%3E3.0.CO;2-9](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0984(199801/02)12:1%3C1::AID-PER285%3E3.0.CO;2-9)

Sternberg, R. J. (1990). *Wisdom: Its nature, origins, and development*. Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (1998). A balance theory of wisdom. *Review of General Psychology*, 2(4), 347 –365

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S.(2001). *Using multivariate statistics* (5th Ed.) Pearson.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5, pp. 481- 498). Pearson.

Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayınları.

Thomas, M. L., Bangen, K. J., Ardel, M., & Jeste, D. V. (2015). Development of a 12-item abbreviated three-dimensional wisdom scale (3D-WS-12): Item selection and psychometric properties. *Assessment*, 24(1), 71– 82. <https://doi.org/10.1177/1073191115595714>

Thomas, M. L., Bangen, K. J., Palmer, B. W., Sirkin Martin, A., Avanzino, J. A., Depp, C. A., ... Jeste, D. V. (2019). A new scale for assessing wisdom based on common domains and a neurobiological model: The San Diego Wisdom Scale (SD-WISE). *Journal of Psychiatric Research*, 108, 40–47. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2017.09.005>

Webster, J. D., Westerhof, G. J., & Bohlmeijer, E. T. (2014). Wisdom and mental health across the lifespan. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 69(2), 209– 218. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbs121>

Webster, J. D. (2003). An exploratory analysis of a self-assessed wisdom scale. *Journal of Adult Development*, 10(1), 13–22. <https://doi.org/10.1023/A:1020782619051>

Webster, J. D. (2007). Measuring the character strength of wisdom. *The International Journal of Aging and Human Development*, 65(2), 163–183. doi:10.2190/AG.65.2.d.

Wink, P., & Helson, R. (1997). Practical and transcendent wisdom: Their nature and some longitudinal findings. *Journal of Adult Development*, 4(1), 1–16. <https://doi.org/10.1007/BF02511845>

Yılmaz, V. & Çelik, H. E. (2009). *LISREL ile yapısal eşitlik modellemesi-1*. PegemA.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

It seems that wisdom is a cognitive and affective skill that needs to be developed. For this, valid and reliable measurement tools are needed to help determine the level of wisdom of individuals. In this study, the scale of Thomas et al. (2019) was adapted into Turkish. In this study, adolescents between the ages of 16-18 were also included in the participant group in order to obtain information about the early developmental stages of wisdom. The purpose of this research is to determine the psychometric properties of the San Diego Wisdom Scale (SD-WISE) and to contribute to the field with a tool that can make valid and reliable measurements on this subject.

Method

The participants of the research are 221 people between the ages of 16-56. The mean age of the participants was 24 (sd= 6.1), 129 were female and 92 were male. 22.6% (n=50) of the participants were students in their last adolescence attending the 2nd and 3rd year of high school, 54.3% (n=120) were university students in emerging adulthood, and 23.1% (n=51) were university graduate adults.

Thomas et al. (2019) developed a tool called the San Diego Wisdom Scale (SD-WISE), in which they determined that wisdom can be defined by six specific domains, and these domains are social advising, decisiveness, pro-social behaviors, emotional regulation, tolerance for divergent values and insight. Data for the original scale were collected from 524 adults aged 25-104. SD-WISE scale consists of 24 items. Data on scale validity of the original form; (χ^2 (246) = 657.03, $p < .001$, CFI = .94, TLI = .93, RMSEA = .06), and Cronbach's Alpha value for reliability was found to be 0.82.

In order to adapt the San Diego Wisdom Scale to Turkish culture, with the permission of the author, the English-Turkish and then Turkish-English translation of the scale was made by six different faculty members who were fluent in English. Then, the created form was applied to a group of 127 people and the language and comprehensibility of the expressions in the scale were tested. Since the language equivalence of the 16th item in the original scale for the statement "When I see that someone who drops \$20 has dropped his money, I will stop him and give him the money back" could not be provided, this item was removed from the scale and replaced by the authors, which was included in the relevant factor while the scale was being developed. "People think I'm selfish." was decided to used as the term. Consisting of 24 items and 6 dimensions, the scale has four items expressing each sub-dimension. In scale; Items 2-3-5-6-12-13-14-16-22-23-24 are reverse coded. Sub dimensions; social counseling (items 1-4-7-23), determination (items 2-8-12-14), prosocial behavior (items 3-5-16-18), emotional regulation (items 6-9-10-24), tolerance to different values (items 11-17-20-21) and insight (items 13-15-19-22).

Results

Proof of validity for the construct was obtained by confirmatory factor analysis. When the path diagram is examined, it is seen that the t values of the scale items vary between 2.16 and 12.85, and all of the t values of the items and the relations between the factors are significant at the 0.01 level. The p value of the model was found to be significant at the 0.01 level (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2016). It was determined that standardized factor loads for the items were between 0.17-0.87 and error variances were between 0.24-0.91.

The fit values of the scale are calculated as χ^2 /sd ratio (404.96/237) 1.71. A ratio of ≤ 3 indicates perfect fit (Kline, 2005). RMSEA and SRMR values (≤ 0.08) correspond to good fit criteria. Values greater than 0.85 for GFI are indicative of acceptable fit. IFI, NNFI and CFI indices above 0.95 correspond to perfect fit, and above 0.90 correspond to good fit (Çokluk et al., 2016; Raykov &

Marcoulides, 2000; Schermelleh- Engel & Moosbrugger, 2003; Sümer, 2000; Tabachnick ve. Fidell, 2001; Yılmaz and Çelik, 2009). These values show that the 6-dimensional structure of the Wisdom Scale has been confirmed.

The general internal consistency coefficient of the scale is 0.82. It is observed that all sub-dimensions of the Wisdom Scale are within the specified value range ($0.47 \leq \alpha \leq 0.80$). The item-total correlation values of the scale ranged from 0.15 to 0.61. Spearman RHO Analysis was performed to calculate the test-retest reliability of the Wisdom Scale, and the test-retest reliability correlation values for the sub-dimensions of the scale were found to vary between 0.71 and 0.79.

Discussion and Conclusion

In this study, it was aimed to adapt the San Diego Wisdom scale developed by Thomas et al. (2019) into Turkish and to conduct validity and reliability studies of the Turkish version on individuals aged 16-56 years. Confirmatory factor analysis was performed in the validity studies of the scale, which consists of six sub-dimensions and 24 items. As a result of the analysis, the model compatibility of the factor structure of the original scale with the factor structure of the Turkish scale was confirmed. Cronbach Alpha coefficient values for the sub-dimensions of the Turkish version of the scale ranged from 0.47 to 0.71, and the Cronbach's alpha coefficient for the whole scale was 0.82. In the test-retest reliability study, it was found that there was a high level of positive correlation between the sub-dimensions.

As a result of the analyzes made, it was concluded that the Turkish version of the San Diego Wisdom Scale is a valid and reliable measurement tool in determining the wisdom levels of individuals between the ages of 16-56. However, this research has some limitations. One of these limitations is that the scale is based on self-evaluation and it is assumed that the participants answered the scale sincerely. In addition, the criterion-based validity of the scale was not examined within the scope of the research. The criterion-based validity of the scale can be tested in other studies.

Ek. 1. San Diego Bilgelik Ölçeği

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	2	3	4	5

1. Başkalarının hislerini anlama konusunda iyiyimdir.	
2. Karar vermekte güçlük çekerim.	T
3. Arkadaşlıkları sürdürmekte güçlük çekerim.	T
4. Başka insanlar karar vermek için bana danışırlar.	
5. Yardıma ihtiyacı duyulacağını bildiğim durumlardan kaçınıyorum.	T
6. Moralim bozukken sağlıklı düşünmekte güçlük çekerim.	T
7. İnsanlar iyi tavsiye verdiğimi söylerler.	
8. Genellikle kararlarımı tam zamanında veririm.	
9. Baskı altında sakin kalabilirim.	
10. Duygusal stresle başa çıkabilirim.	
11. Başka kültürler hakkında bir şeyler öğrenmek hoşuma gider.	
12. Büyük kararlar almayı olabildiğince erteleme eğilimindeyimdir.	T
13. Kendimi ifade etmekten kaçınıyorum.	T
14. Eğer kararsız kalırsam bir başkasının benim yerime karar vermesini tercih ederim.	T
15. Düşüncelerimi gözden geçirmek için zaman ayırırım.	
16. İnsanlar bencil olduğumu düşünüyor.	T
17. Diğer insanların ahlaki değerlerinin benimkilerden farklı olması beni rahatsız etmez.	
18. İnsanlara, bana nasıl davranılmasını istiyorsam öyle davranırım.	
19. Yaptıklarımın sebebini anlamak benim için önemlidir.	
20. Tanıştığım her insandan genellikle bir şeyler öğrenirim.	
21. Farklı bakış açılarıyla karşılaşmaktan keyif alırım.	
22. Kendi davranışlarımı analiz etmem.	T
23. Biri benden tavsiye istediğinde genellikle ne diyeceğimi bilemem.	T
24. Olumsuz duygularımı gizlemeyi beceremem.	T